

Natuurtoets sport en spel terrein ten zuiden van de Mikkelhorst, Haren

Toetsing in het kader van de Wet
natuurbescherming

K.L. Schepp

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Natuurtoets sport en spel terrein ten zuiden van de Mikkelhorst, Haren

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

K.L. Schepp

Natuurtoets sport en spel terrein ten zuiden van de Mikkellhorst, Haren

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

K.L. Schepp

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 22-154
Projectnummer: 22-0302
Datum uitgave: 1 september 2022
Foto's omslag: G.J. Berg / Bureau Waardenburg bv
Projectleider: G.J. Berg
Tweede lezer: G.J. Berg
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Groningen, Stadsbeheer
Postbus 1144
9701 BC Groningen
Referentie opdrachtgever: Ordernummer 30108728
Akkoord voor uitgave: Ir G.H. Bonhof

Paraaf:

Graag citeren als: Schepp, K.L., 2022. Natuurtoets sport en spel terrein ten zuiden van de Mikkellhorst, Haren. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 22-154. Bureau Waardenburg, Haren.

Trefwoorden: natuurtoets, Wet natuurbescherming, Mikkellhorst

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv.

Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Groningen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl

Voorwoord

Gemeente Groningen is voornemens om op het terrein ten zuiden van de Mikkellhorst te Haren sport en spel mogelijkheden te realiseren. Gemeente Groningen wil weten of deze ingreep effecten kan hebben op beschermde soorten en Natura 2000-gebieden en of significante effecten op deze gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten. Het plangebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland.

Gemeente Groningen heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om de voorgenomen ingreep te toetsen aan de Wet natuurbescherming. In voorliggend rapport zijn de effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en Natura 2000-gebieden beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming. Voor zover negatieve effecten aan de orde zijn, zijn maatregelen aangegeven om negatieve effecten op beschermde soorten en Natura 2000-gebieden te voorkomen of te verzachten

Dit rapport is te beschouwen als de oriëntatiefase van de Passende beoordeling, zoals omschreven in de Wet natuurbescherming.

Dit rapport is opgesteld door Bureau Waardenburg.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

Gertrud Berg	projectleiding, kwaliteitszorg
Kris Schepp	veldwerk, rapportage, fotografie.

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit Gemeente Groningen werd de opdracht begeleid door de heer Jager. Wij danken hem voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting	6
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Toetsing Wet natuurbescherming	7
1.3 Verantwoording	9
2 Plangebied en project	11
2.1 Het project	11
2.2 De ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden	12
DEEL 1 NATURA 2000-GBIEDEN	14
3 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden	14
3.1 Zuidlaardermeergebied	14
4 Effecten op Natura 2000-gebieden	15
4.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project	15
4.2 Conclusies effecten beschermde gebieden	15
DEEL 2 BESCHERMDE SOORTEN	17
5 Betekenis van het plangebied voor beschermde soorten planten en dieren	17
5.1 Relevante soorten	17
5.2 Betekenis van het plangebied voor	17
5.2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	17
5.2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	18
5.2.3 Beschermingsregime andere soorten	21
6 Effecten op beschermde soorten	25
6.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	25
6.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	27
6.3 Beschermingsregime andere soorten	28
7 Beoordeling Wet natuurbescherming	31
7.1 Conclusie resultaten onderzoek	31
7.2 Overtreding verbodsbepalingen	31
7.3 Ontheffingsaanvraag	32
DEEL 3	34
8 Houtopstanden, Natuurnetwerk Nederland	34
8.1 Houtopstanden	34
8.2 Nee, tenzij toets	34
8.3 Conclusies	34

9	Literatuur	35	
	Bijlage I	Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied	36
	Bijlage II	Effectenindicator	37

Samenvatting

Gemeente Groningen is voornemens om op het terrein ten zuiden van de Mikkelfhorst te Haren sport en spel mogelijkheden te realiseren. Gemeente Groningen wil weten of als gevolg van dit project significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten en of het project effecten kan hebben op beschermde soorten.

Op grond van veldonderzoek en bronnenonderzoek, wordt geconcludeerd dat effecten als gevolg van het project op instandhoudingsdoelen van soorten voor het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied zijn uitgesloten.

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van groene glazenmaker, gevlekte witsnuitlibel, poelkikker, kleine marterachtigen, vleermuizen, ooievaar en overige broedvogels om negatieve effecten op deze soorten - en daarmee overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb - te voorkomen. Dit kan door te werken buiten de kritische periodes, door geen gebruik te maken van kunstlicht en door de noordwestkant van het plangebied en de watergangen ongemoeid te laten.

Het plangebied vormt tevens leefgebied voor enkele algemeen voorkomende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Grond- en graafwerkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen deze soorten treffen. Het gaat om soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing is dus niet nodig.

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Groningen is voornemens om op het terrein ten zuiden van de Mikkellhorst te Haren sport en spel mogelijkheden te realiseren. Gemeente Groningen wil weten of en zo ja hoe met deze ingreep rekening moet worden gehouden met de Wet natuurbescherming.

Concreet wil de Gemeente Groningen weten of als gevolg van dit project significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten en of het project effecten kan hebben op beschermde soorten.

Het plangebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Een 'Nee, tenzij'-toets wordt daarom niet nodig geacht.

De Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan. Sommige handelingen en ontwikkelingen kunnen de natuur, en daarmee de biodiversiteit, schaden en zijn daarom krachtens de wet verboden. Is dat het geval dan is er in geval van beschermde gebieden een vergunning nodig of in geval van beschermde soorten ontheffing nodig voor het overtreden van een verbodsbepaling. In specifieke gevallen geldt een vrijstellingsregeling.¹

In dit rapport wordt verslag gedaan van bronnenonderzoek, en de bepaling van de effecten op Natura 2000-gebieden.

Het doel van het onderzoek is te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen van de regels uit de Wet natuurbescherming. Als dat voor beschermde gebieden het geval is, wordt bepaald onder welke voorwaarden redelijkerwijs een vergunning kan worden verkregen of dat een Passende Beoordeling nodig is om hier antwoord op te kunnen geven. Als overtreding ten aanzien van beschermde soorten aan de orde is wordt bepaald onder welke voorwaarden redelijkerwijs ontheffing kan worden verkregen.

1.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming (Wnb)

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking. De regels die toezien op bescherming van Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' van de Wet natuurbescherming. De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en beschreven per

¹ Zie voor de doelstelling en regels van de Wet natuurbescherming het wettelijk kader in de bijlage. ADC-toets: toets op Alternatieven, Dwingende reden van groot openbaar belang, Compensatie. Dit betreft soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Brochure: Soortenbescherming

beschermingsregime (zie onder). De regels voor houtopstanden zijn beschreven in Hoofdstuk 4 van de wet.

Deel 1 Natura 2000-gebieden

Deel 1 van de voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een verkennend onderzoek naar de effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De centrale vraag van deze toetsing is: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden met zekerheid worden uitgesloten?

Meer in detail geeft deze rapportage antwoord op de volgende vragen:

- Welke Natura 2000-gebieden liggen binnen de invloedssfeer van het plan/project (par 2.2)?
- Wat zijn de instandhoudingsdoelen voor deze natuurgebieden (bijlage I)?
- Welke effecten op Natura 2000-gebieden heeft het project (H4)?
- Zijn er in samenhang met andere activiteiten en plannen effecten op Natura 2000-gebieden, met andere woorden zijn er cumulatieve effecten?
- Kunnen significante effecten (inclusief cumulatieve effecten) worden uitgesloten?

De uitkomsten van het onderzoek kunnen als volgt zijn:

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er zijn geen aanvullende maatregelen nodig om effecten te beperken. Wel wordt aanbevolen de conclusies van dit onderzoek aan het bevoegd gezag voor te leggen.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten.* Voor activiteiten die (mogelijk) een significant effect hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een “passende beoordeling” (zie Bijlage 1) en na het doorlopen van de ADC-toets¹. Vooroverleg met het bevoegd gezag is noodzakelijk.
- *Er zijn (mogelijk) wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant.* In dit geval bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de vergunningsvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

De effecten van het project zijn getoetst aan de instandhoudingsdoelen die voor Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied (0,3 km van plangebied) gelden. Als (significant) negatieve effecten op deze gebieden kunnen worden uitgesloten zijn effecten op verder weg gelegen gebieden op grond van de afstand eveneens uit te sluiten.

Deel 2 Beschermingsregimes soorten

Deel 2 van de voorliggende rapportage beschrijft de effecten van de ingreep op beschermde soorten planten en dieren in het plangebied en op welke wijze rekening moet worden gehouden met deze soorten. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

¹ ADC-toets: toets op Alternatieven, Dwingende reden van groot openbaar belang, Compensatie.

De Wet natuurbescherming onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

- *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn* (Wnb § 3.1),
- *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* (Wnb § 3.2)¹ en
- *Beschermingsregime andere soorten* (Wnb § 3.3).

Met het in werking treden van de Wet natuurbescherming is het beschermingsregime voor een aantal soorten veranderd dan wel vervallen. Ook zijn een aantal soorten beschermd die dat voorheen niet waren. Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden (Wnb Art 3.10 lid 2a).

In dit rapport wordt onderscheid gemaakt in 'vogels', strikt beschermde soorten (Wnb § 3.2) en 'andere soorten' (Wnb § 3.3).

Deel 3

Houtopstanden

Met de ingreep worden geen houtopstanden gekapt. De regels ten aanzien van houtopstanden zoals vermeld in Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming zijn dus niet van toepassing.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op 280 meter afstand van het Natuurnetwerk Nederland. De provincie Groningen kent geen externe werking. Directe effecten op de NNN zijn uit te sluiten en het toetsingskader van de NNN is niet van toepassing.

1.3 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het in 2022 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Veldbezoek

Het plangebied is in de periode maart – juni 2022 in totaal acht keer bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het

¹ Dit betreft soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van EZ, versie 1.3 december 2016.

terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Het plangebied is meegenomen tijdens het ecologisch onderzoek naar het gebied rond de Mikkelfhorst (Schepp *et al.*, 2022). Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een schepnet om een indicatie te krijgen van het voorkomen van vissen en amfibieën. Aanvullend op de veldbezoeken is e-DNA onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van waterspitsmuis, grote modderkruiper en heikikker.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn ten minste houdbaar tot twee jaar na afronding van het veldonderzoek (Bro art. 3.1.1a). Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na juli 2024 zal beoordeeld moeten worden of de gegevens nog representatief zijn. Als er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat er ten aanzien van de aanwezigheid van beschermde dieren en planten wijzigingen hebben plaatsgevonden kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Bronnenonderzoek

Aanvullend op het veldbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de NDFF geraadpleegd¹. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergrond-documentatie (zie literatuurlijst).

¹ Nationale Database Flora en Fauna geraadpleegd dd. 12-07-2022

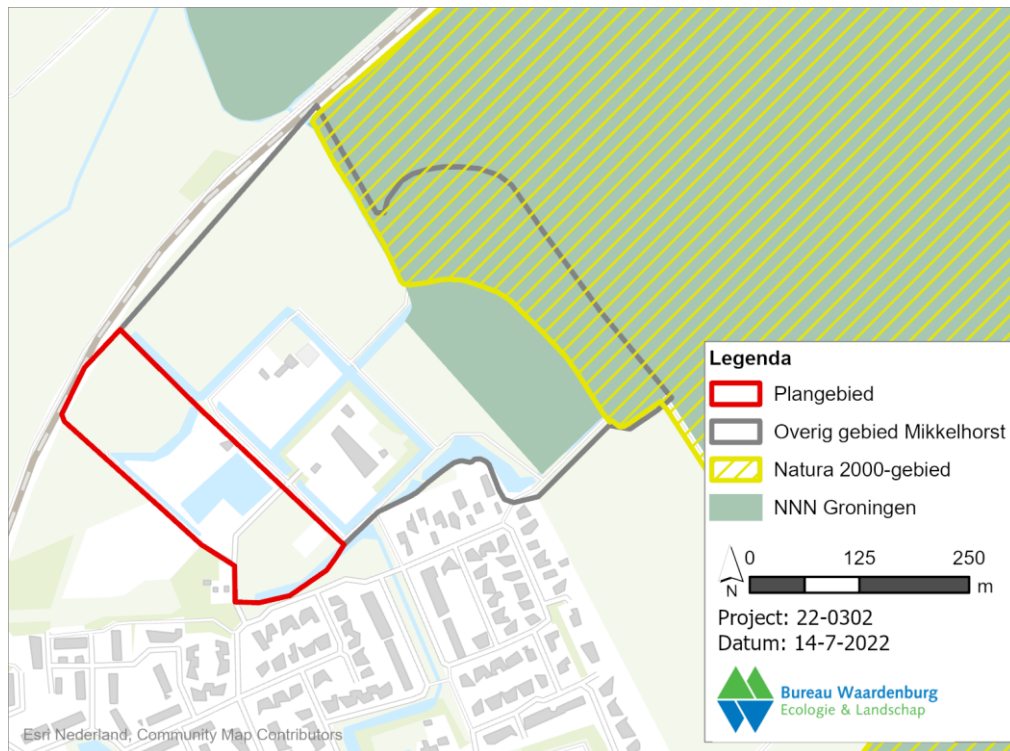

2 Plangebied en project

2.1 Het project

Plangebied en omgeving

Het plangebied is circa 3,9 ha groot. Het betreft het gebied ten zuiden van de Mikkelfhorst. In onderstaande kaart is het gebied aangegeven dat onderzocht is. Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied en het NNN liggen op circa 280 meter afstand van het plangebied. Aan de noordkant van het plangebied ligt een extensief beheerd grasland welke grenst aan een watergang met krabbenscheer. In het midden ligt een vijver met rondom een dijkje. Aan de zuidzijde van het plangebied bevindt zich een bloemrijk grasland, dat deels in gebruik is als trapveld. Op de plek waar een skatebaan heeft gestaan is nog verharding aanwezig..

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rood omkaderd). (Esri Nederland, Community Map Contributors)

Project

Op de planlocatie wil men een plek realiseren voor sport, spel en ontmoeten en ook zal de skatebaan vervangen worden. Voor zover bekend hoeven er voor de uitvoering geen wateren worden gedempt en geen bomen worden gekapt.

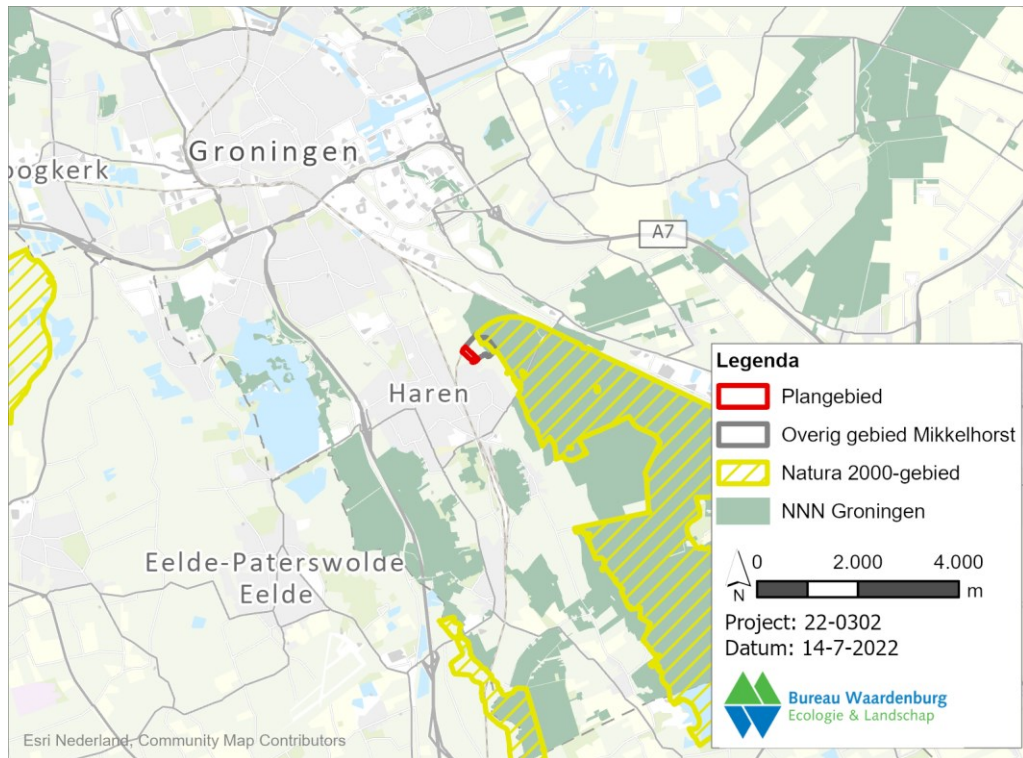

Figuur 2.2 Linksboven het bloemrijke grasland aan de zuidkant van het plangebied, waarvan een deel intensief wordt gemaaid en in gebruik is als trapveldje. Rechtsboven de meest noordelijke vijver met een grote abundantie van krabbenscheer. Linksonder het voormalige terrein van het Swieneparredies. Dit terrein is inmiddels verlaten en de schuurtjes zijn reeds verwijderd. Rechtsonder de vijver centraal in het plangebied. Deze is grotendeels omgeven door een dijkje.

2.2 De ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden

In de omgeving van het projectgebied ligt het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied binnen een straal van 280 meter van het plangebied (Figuur 2.3). De grens van het Natura 2000-gebied Drentsche Aa ligt locatie op circa 5 km van het projectgebied. Tussen het projectgebied en het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied ligt zorgboerderij Mikkellhorst, een zonnepark en verruigde graslanden.

Natura 2000-gebieden in de ruimere omgeving van het plangebied liggen op een afstand van meer dan 5 kilometer, dit is buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep (zie § 4.1). Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van verder weg gelegen Natura 2000-gebieden zijn op grond van de aard van het project en de afstand tot het plangebied uitgesloten. Mogelijke effecten van het project op deze gebieden worden in dit rapport daarom niet in detail besproken. Indien geen effecten op de hierboven genoemde gebieden optreden, zijn effecten op deze verder gelegen gebieden op grond van de aard van het project en de afstand tot het plangebied op voorhand uit te sluiten.

Figuur 2.3 Ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzicht van Natura 2000-gebieden (geel gemarkeerd). (Esri Nederland, Community Map Contributors).

DEEL 1 NATURA 2000-GEBIEDEN

3 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden

3.1 Zuidlaardermeergebied

De kernopgaven en instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied zijn opgenomen in Bijlage I. Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied is aangewezen voor drie broedvogels: roerdomp, porseleinhoen en rietzanger en vijf niet-broedvogels: kleine zwaan, kolgans, smient, slobbeend en toendrarietgans.

De landelijke staat van instandhouding voor de broedvogels varieert van zeer ongunstig (roerdomp en porseleinhoen) tot gunstig. De landelijke staat van instandhouding voor de niet-broedvogels varieert van zeer ongunstig (kleine zwaan) tot gunstig (kolgans, slobbeend en toendrarietgans) (Bijlage I).

4 Effecten op Natura 2000-gebieden

4.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project

De mogelijke effecten van 'landrecreatie' op Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer zijn opgenomen in Bijlage II (Effectenindicator).

Het plangebied ligt buiten Natura 2000- gebied Zuidlaardermeer op een afstand van minimaal 280 meter. Directe effecten als *oppervlakteverlies* of *verstoring door mechanische effecten* zijn niet aan de orde.

Verstoring door beweging (*trilling*), *licht* en *geluid* tijdens het gebruik van het sport en spel terrein is uitgesloten. Tussen het plangebied en het Natura 2000 gebied ligt zorgboerderij Mikkelfhorst, een zonnepark en een wandelgebied. De huidige natuurwaarden van Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer hebben zich ontwikkelt in de directe nabijheid van de bebouwing van Haren en de zorgboerderij. Omdat er bebouwing tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied ligt is uitgesloten dat de nieuwe sport en spel locatie reële meetbare effecten heeft op het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied.

In Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied komen soorten voor die gevoelig zijn voor de zichtbare aanwezigheid van mensen (*optische verstoring*, zie Bijlage II). Naar verwachting zal het gebruik van de sport en spel locatie niet zorgen voor een toename in optische verstoring. Verstoring door aanwezigheid van mensen in en rond de sport en spel locatie op de Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer is uitgesloten.

Als gevolg van de aanleg van de sport en spel locatie treedt emissie van schadelijke stoffen (*Verontreiniging*) naar lucht, water en/of bodem op. Dit kan leiden tot extra stikstofdepositie wat gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van habitat of leefgebied. Binnen het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer zijn geen stikstofgevoelige habitattypen aangewezen. Effecten van extra depositie op instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer zijn daarom uitgesloten.

Gezien de kleinschaligheid van de ingreep kunnen effecten van stikstofdepositie op verder gelegen Natura 2000-gebieden op voorhand worden uitgesloten. Verontreiniging als gevolg van de aanleg en het gebruik van de sport en spel locatie door emissie van andere stoffen wordt eveneens uitgesloten.

4.2 Conclusies effecten beschermde gebieden

Op grond van veldonderzoek en bronnenonderzoek, wordt geconcludeerd dat

- 1 Directe effecten als gevolg van aanleg van een sport en spel terrein als oppervlakteverlies of verstoring door mechanische effecten niet aan de orde zijn.

- 2 Indirecte effecten als gevolg van het project als verstoring en verontreiniging niet aan de orde zijn.
- 3 Het project zal leiden tot een (zeer geringe) extra depositie van stikstof in Natura 2000-gebieden. Effecten op instandhoudingsdoelen voor stikstofgevoelige habitats of leefgebieden van soorten zijn daarbij uitgesloten. In Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer liggen geen voor stikstof gevoelige habitattypen. Effecten van extra depositie op instandhoudingsdoelen van dit gebied zijn dan ook uitgesloten.

Op grond van de in dit rapport gepresenteerde objectieve gegevens zijn negatieve effecten als gevolg van het project op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Cumulatieve effecten

Omdat er geen effecten zijn, is het niet nodig naar cumulatieve effecten onderzoek te doen.

Passende beoordeling

Omdat er geen effecten zijn, is het uitgesloten dat er significante effecten zijn. Omdat er geen sprake zal zijn van een verslechtering van habitattypen of leefgebieden of significante verstoring van aangewezen soorten wordt een passende beoordeling niet nodig geacht.

N.B. De beoordeling van de noodzaak voor een vergunning ligt bij het bevoegd gezag. De conclusie van Bureau Waardenburg heeft geen rechtskracht.

Vervolgonderzoek

De conclusies in dit rapport ten aanzien van Natura 2000-gebieden zijn gebaseerd op voldoende beschikbare en actuele informatie. Er zijn geen hiaten in kennis geconstateerd die van invloed kunnen zijn op de conclusies. De conclusies geven dan ook geen aanleiding voor vervolgonderzoek.

DEEL 2 BESCHERMDE SOORTEN

5 Betekenis van het plangebied voor beschermde soorten planten en dieren

5.1 Relevante soorten

Uit bronnenonderzoek (NDFP geraadpleegd op 12 juli 2022) en verschillende veldbezoeken blijkt dat het plangebied ongeschikt is voor de in de regio voorkomende reptielen. Deze soortgroep wordt daarom verder niet behandeld.

Het plangebied is in potentie wel geschikt voor planten, amfibieën, ongewervelden, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels. Het plangebied bevat voor deze soorten (in potentie) geschikt habitat, zoals bosjes en open water. De functie van het plangebied voor deze soortgroepen wordt besproken in de volgende paragraaf.

5.2 Betekenis van het plangebied voor

5.2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn¹

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Tijdens het veldbezoek is een bezet nest van de ooievaar aangetroffen in het plangebied. Nestplaatsen van ooievaar zijn jaarrond beschermd. De nestpaal staat op het middelste veld waar voorheen varkens stonden. Het plangebied vormt daarnaast geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is.

¹ Op grond van door het ministerie van EZ verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

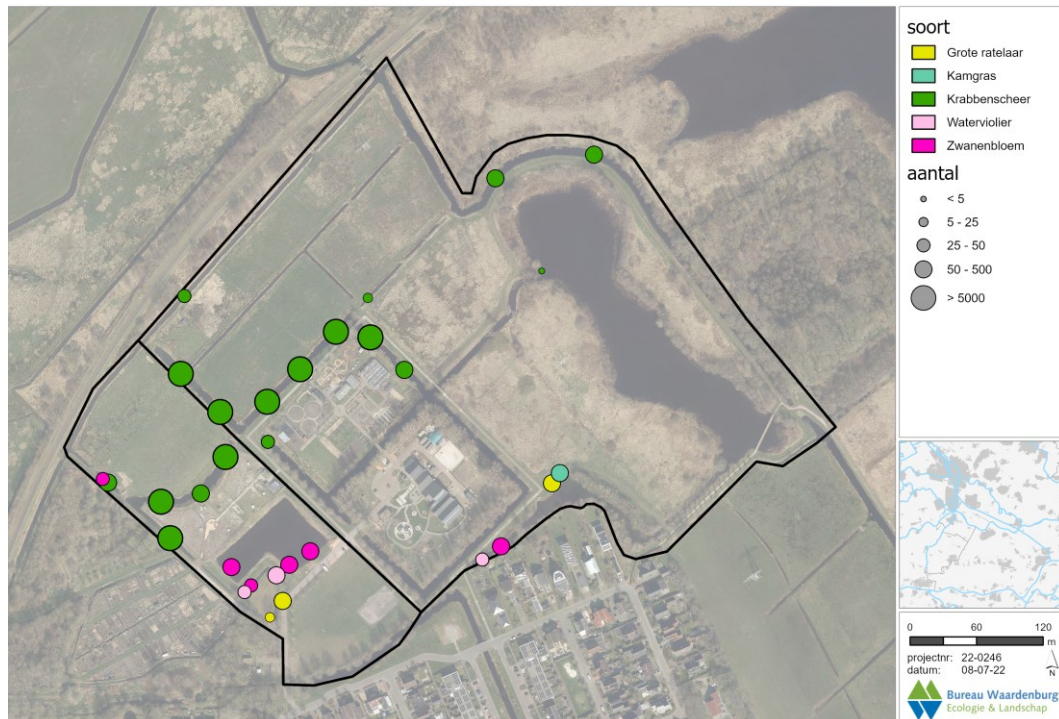

Figuur 5.1 In het plangebied staat een ooievaarspaal. Hier heeft in 2022 succesvol een ooievaarspaartje gebroed.

5.2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn

Groene glazenmaker

Tijdens het veldbezoek zijn geen groene glazenmakers aangetroffen. Het veldbezoek is uitgevoerd voor de vliegtijd van deze libellensoort. Uit onderzoek van bureau Biota (Milder-Mulderij *et al.*, 2019) en ook op basis van NDFF gegevens is bekend dat groene glazenmaker voorkomt in de wateren binnen het plangebied en rond de Mikkelhorst. De groene glazenmaker leeft langs stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden, waar ook de eitjes worden afgezet. Binnen het plangebied is krabbenscheer ruimschoots aanwezig en daarmee ook geschikte voorplantingsplaatsen (Figuur 5.2). Gezien de zeer korte afstand ten opzichte van de wateren rond de Mikkelhorst kan met zekerheid gezegd worden dat de groene glazenmaker ook binnen het plangebied voorkomt.

Figuur 5.2 Waarnemingen van enkele plantensoorten in het plangebied en het gebied rond de Mikkelhoort. Geen van de soorten is beschermd onder de Wnb. Krabbenscheer is echter wel de waardplant voor de streng beschermde groene glazenmaker.

Gevlekte witsnuitlibel

Tijdens het veldbezoek bij de watergang net buiten de grens van het plangebied is een gevlekte witsnuitlibel aangetroffen. Het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel rondom het plangebied is bekend (NDFP 2022(i)). Door de aanwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen zoals in vegetatierijke plassen en sloten binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten dat deze soort hier voorkomt.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFP) en de veldonderzoeken wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis hebben voor andere beschermde libellensoorten.

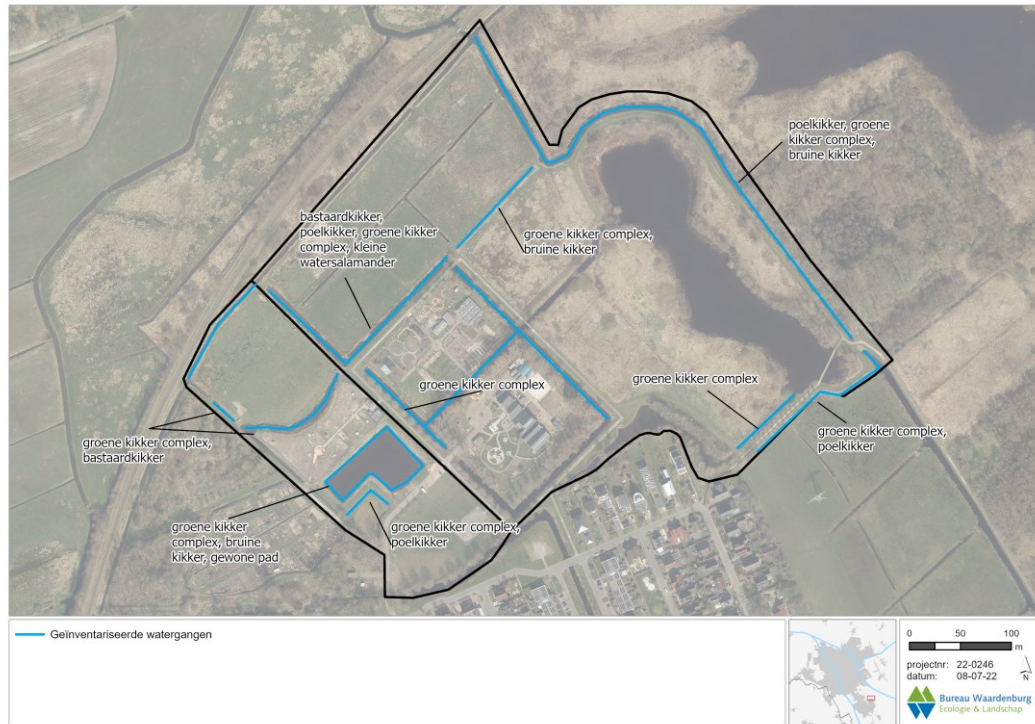
Hei- en poelkikker

In en nabij het plangebied liggen enkele wateren die geschikt zijn als voortplantingswater voor amfibieën. In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van poelkikker en heikikker bekend (NDFP 2022(i)). De poelkikker heeft een voorkeur voor zonnige en warme onbeschaduwde wateren. De heikikker leeft bij voorkeur in heide, hoogveen, laagveen en half-natuurlijk grasland (Ravon, 2022(i)).

Er is gericht onderzoek gedaan naar de heikikker middels eDNA onderzoek en de poelkikker door middel van het vangen en determineren van groene kikkers. De heikikker is niet aangetroffen binnen het plangebied. De soort komt wel voor in de directe omgeving van het plangebied (NDFP 2022(i)), de dichtstbijzijnde waarnemingen zijn in de Onnerpolder. De poelkikker is binnen het plangebied aangetroffen in de watergang ten

zuiden van de grote vijver en daarnaast ook in de watergangen rondom het plangebied (Figuur 5.3). Hierdoor kan worden geconcludeerd dat het plangebied van betekenis is voor de poelkikker.

Figuur 5.3 Waargenomen amfibieën in het plangebied en het gebied rond de Mikkelhorst.

Bever en otter

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de otter en bever bekend (NDDF, 2022(i)). De bever en otter leven in oeverzones van allerlei soorten (stromende) zoete wateren met voldoende begroeiing, voedsel, dekking en rust (Zoogdiervereniging, 2022(ii)). De waarnemingen zijn in de omgeving van het Zuidlaardermeergebied op circa 300 meter van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen sporen van deze soorten aangetroffen. De soorten kunnen wel incidenteel het plangebied doorkruisen.

Vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is uitgesloten. In het plangebied staan namelijk geen gebouwen of bomen met holtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van vleermuizen door de aanwezigheid van water. De gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis komen voor in de directe omgeving van het plangebied. Het betreft – op basis van de aard en omvang en de omgeving - geen essentieel foerageergebied (d.w.z. essentieel voor het functioneren van een verblijfplaats). In het plangebied is ook geen (essentiële) vliegroute van vleermuizen aanwezig.

5.2.3 Beschermingsregime andere soorten

Planten

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten planten. In het plangebied zijn namelijk geen beschermde soorten planten aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen / biotopen zijn ook niet aanwezig. Wel komt krabbenscheer voor binnen het plangebied. Deze soort staat als gevoelig op de rode lijst en is een zeer belangrijke waardplant voor de groene glazenmaker (Figuur 5.2).

Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vlinders aangetroffen. De grote weerschijnvlinder is eenmaal waargenomen nabij de plas aan de oostkant van de Mikkelfhorst (NDFF 2022(i)). De Grote weerschijnvlinder leeft langs bosranden en zet haar eitje af op de Boswilg (*Salix caprea*). Gezien de afwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen in het plangebied, kan worden uitgesloten dat de soort zich voortplant binnen het plangebied. Incidenteel kan de soort wel in het plangebied voorkomen. Naar verwachting betreft dit incidentele exemplaren die vooral gebruik maakt van de bosrand en de windluwe zone eromheen.

De grote vos is waargenomen in de directe omgeving, de dichtstbijzijnde waarneming is in Haren op circa 1,2 km afstand (NDFF 2022(i)). De grote vos leeft in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De soort staat bekend als een zwerflustige vlinder. Zwervende individuen worden eveneens vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Geschikte overwinteringsplaatsen bestaan uit holle bomen of stapels hout (Vlinderstichting, 2022(i)). Er kan incidenteel een zwervend exemplaar in het plangebied voorkomen. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek worden geschikte voortplantingsplaatsen in het plangebied uitgesloten.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde ongewervelden.

Vissen

Middels e-DNA onderzoek is gericht gezocht naar de aanwezigheid van grote modderkruiper. Het DNA van de grote modderkruiper is niet aangetroffen binnen het plangebied. Geschikt habitat voor de soort bestaat uit kleinere, ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren, zoals sloten, vennen, plassen en oude afgesneden meanders met een rijke oever- en onderwatervegetatie. Hierbij is de aanwezigheid van een modderbodem van 10 –30 cm belangrijk. Wateren met een dikke laag dunne bagger behoren niet tot het habitat.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor de grote modderkruiper en andere beschermde vissen.

Amfibieën

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten amfibieën van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt voor

overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Tijdens de veldbezoeken zijn gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander aangetroffen (Figuur 5.3). De sloten in het plangebied bieden geschikt voortplantingswater voor deze soorten. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten amfibieën.

Grondgebonden zoogdieren

Boommarter

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de boommarter bekend (NDFF, 2022(i)). De boommarter komt voor in allerlei soorten bossen (Zoogdierverseniging, 2022(i)). De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn uit het Scharlakenbos. Het habitat binnen het plangebied vormt geen geschikte leefgebied voor de soort. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2022(i)) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor de boommarter.

Das

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de das bekend (NDFF, 2022(i)). De das leeft bij voorkeur in kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen (Zoogdierverseniging, 2022(i)). De waarnemingen zijn onder andere uit het Zuidlaardermeergebied. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de soort aangetroffen. Wel kan de das incidenteel in het plangebied voorkomen.

Eekhoorn

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de eekhoorn bekend. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn uit de omliggende bosschages en tuinen (NDFF, 2022(i)). Eekhoorns leven in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (Zoogdierverseniging, 2022(i)). Binnen het plangebied bevinden zich geen verblijfplaatsen van de soort. Dit habitat ontbreekt binnen het plangebied. De eekhoorn kan wel incidenteel binnen het plangebied voorkomen.

Haas

Binnen het plangebied is gericht naar de haas gezocht met behulp van een warmtebeeldcamera. De haas is niet aangetroffen tijdens het veldonderzoek. In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de haas bekend. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn uit de omliggende polders (NDFF, 2022(i)). Hazen komen voor in kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden (Zoogdierverseniging, 2022(i)). Het habitat rondom het plangebied vormt geschikt leefgebied. Binnen het plangebied zelf komt geen geschikt leefgebied voor. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor de haas.

Bunzing

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de bunzing bekend (NDFP, 2022(i)). De bunzing komt voor in kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied (Zoogdiervereniging, 2022(i)). De waarnemingen zijn uit het Zuidlaardermeergebied op circa 300 meter afstand. Het habitat binnen het plangebied vormt geschikt leefgebied voor de soort. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFP, 2022(i)) en het veldonderzoek kan niet worden uitgesloten dat de bunzing voorkomt binnen het plangebied.

Hermelijn

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de hermelijn bekend. Binnen het plangebied is eenmaal een nest van de hermelijn vastgesteld (NDFP, 2022(i)). Hermelijnen komen in allerlei habitats voor waar voldoende dekking aanwezig is zoals: open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtig terrein. (Zoogdiervereniging, 2022(i)). Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor de hermelijn.

Het gebruik van rust- en verblijfplaatsen door kleine marterachtigen

Bunzing, hermelijn en wezel zijn territoriaal. Hun leefgebieden kunnen sterk in grote variëren afhankelijk van het seizoen en de beschikbaarheid van voedsel. De territoria van mannetjes zijn groter dan van vrouwtjes en kunnen een omvang hebben van enkele tot 100 ha. De territoria van mannetjes overlappen vaak met die van meerdere vrouwtjes.

In de voortplantingsperiode verblijven ze op één locatie om de jongen groot te brengen. Dit zijn de plekken waar de belangrijkste prooi algemeen voorkomt. De voortplantingsperiode begint vanaf maart en duurt een zomer waarin jonge dieren met de moeder in familiegroepen kunnen jagen. Wezels kunnen twee worpen per jaar hebben, hermelijn en bunzing werpen éénmaal per jaar. Voor de voortplantingsperiode van kleine marterachtigen wordt maart – augustus aangehouden.

De dieren houden zich buiten de voortplantingsperiode in hun territorium op daar waar een hoge prooidichtheid is of waar jagen relatief weinig moeite kost in vergelijking met andere seizoenen. Ze kunnen enkele dagen rond een tijdelijke slaapplek jagen om daarna te verhuizen en op een andere plek te jagen. Daarnaast gebruiken de dieren diverse schuilplaatsen waar ze in tijd van onraad snel kunnen schuilen. De verschillende functies kraampek, slaapplek en schuilplek zijn niet 'vast' en kunnen in een seizoen en van jaar tot jaar wisselen.

Bunzing, hermelijn en wezel gebruiken vergelijkbare typen holen zoals oude konijnenholen, mollengangen, holen onder boomwortels, houtstapels etc. Wezels maken ook gebruik van muizenholen. De dieren komen voor op terreinen waar voldoende dekking en voedsel aanwezig is. Ze maken daarbij veel gebruik van lineaire landschapselementen als bosranden, houtwallen, slootranden en greppels. Ze komen voor in bossen, moerassen, rietlanden, houtwallen, ruigtes etc. Wezel heeft een voorkeur voor drogere terreinen en bunzing juist voor waterrijke gebieden.

(Hellstedt, 2005; Tod *et al.*, 2004; Twisk *et al.*, 2003; Sleeman, 1989)

Steenmarter

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de steenmarter bekend (NDFF, 2022(i)). De steenmarter komt voor in parklandschappen en gebieden met kleinschalige landbouw, voor zijn verblijfplaatsen heeft hij de voorkeur steenachtige biotopen zoals huizen en gebouwen (Zoogdierverseniging, 2022(i)). De waarnemingen uit het gebied rondom de Mikkelfhorst waar de steenmarter ook op camera is vastgelegd (Schepp *et al.* 2022, NDFF, 2022(i)). Het habitat binnen het plangebied biedt geen geschikte verblijfplaatsen voor de soort. Wel kan de steenmarter binnen het plangebied voorkomen om te foerageren.

Waterspitsmuis

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de waterspitsmuis bekend (NDFF, 2022(i)). De waterspitsmuis leeft langs water met een goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers (Zoogdierverseniging, 2022(i)). De watergangen en de vijver binnen het plangebied zijn bemonsterd op e-DNA. Er is geen e-DNA van de soort aangetroffen in het plangebied. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor de waterspitsmuis.

6 Effecten op beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de werkzaamheden op soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en het Beschermingsregime andere soorten en worden getoetst aan de Wet natuurbescherming. Het is onbekend wanneer de voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd.

6.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Het plangebied heeft betekenis voor broedvogels met en zonder jaarrond beschermd nest (zie 5.2.1).

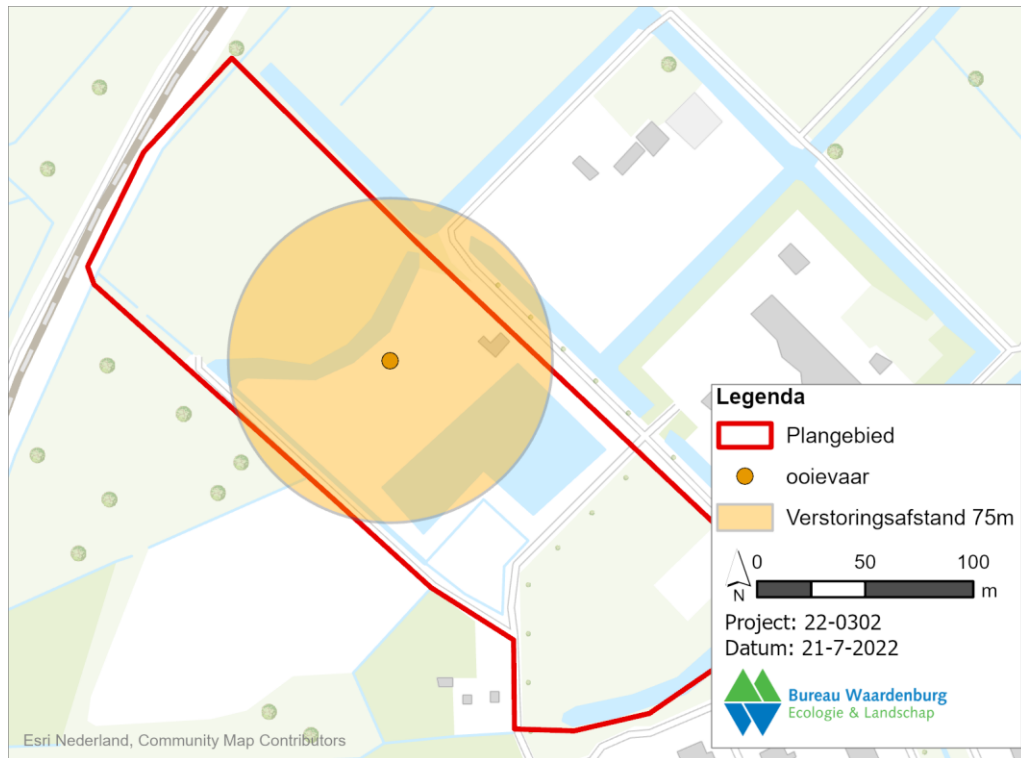
Broedvogels met jaarrond beschermd nest

Nest-, rust en slaappleatsen

Werkzaamheden binnen een straal van 75m in het broedseizoen kunnen er toe leiden het nest van de ooievaar die in gebruik is verlaten wordt door de oudervogels als gevolg van verstoring. Ook wanneer dit terrein gebruikt gaat worden voor een sport en spel locatie is de kans groot dat de verstoring dermate is dat de ooievaar de nestplaats zal verlaten. Dit betreft een overtreding van de Wnb Artikel 3.1 lid 2.

Overige functies

De ooievaar gebruikt het plangebied als foerageergebied. Tijdens de aanleg kan het foerageergebied tijdelijk verstoord zijn. Wanneer dit terrein gebruikt gaat worden voor een sport en spel locatie is de kans groot dat het plangebied niet meer geschikt is als foerageergebied. In de omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar waardoor het verlies van dit foerageergebied geen effect zal hebben om de staat van instandhouding van de ooievaar.

Figuur 6.1 nestpaal ooievaar met een verstoringsafstand van 75 meter

Maatregelen

Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan het verstoren of vernietigen van nesten worden voorkomen. Ook door tijdens het broedseizoen tijdens de werkzaamheden in het plangebied een verstoringsafstand van 75 meter (Krijgsveld *et al.*, 2022) aan te houden (Figuur 6.1) kunnen effecten zoals het verstoren of vernietigen van het nest worden voorkomen. Dit betekent in de praktijk dat om overtreding van de Wnb te voorkomen activiteiten als sport en spel of een andere vorm van recreatie binnen een straal van 75 rondom de nestpaal niet mogelijk zijn.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

Nest-, rust en slaappleaatsen

Grond- en graafwerkzaamheden in het broedseizoen kunnen er toe leiden dat nesten van vogelsoorten die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudivogels als gevolg van verstoring.

Overige functies

Diverse vogelsoorten gebruiken het plangebied als foerageergebied. Tijdens de aanleg kan het foerageergebied tijdelijk verstoord zijn. Na afronding van de werkzaamheden dient het plangebied weer als foerageergebied.

Maatregelen

Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan het verstoren of vernietigen van nesten worden voorkomen. Ook door voorafgaande aan de

werkzaamheden het plangebied op in gebruik zijnde nesten te controleren en indien nodig het werk uit te stellen totdat de jongen uitgevlogen zijn, kan het verstoren of vernietigen van nesten worden voorkomen.

6.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Het plangebied heeft betekenis voor vleermuizen, bever, otter, groene glazenmaker, gevlekte witsnuitlibel en poelkikker (zie 4.2.2).

Vleermuizen

Voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen

Binnen het plangebied bevinden zich geen voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen van vleermuizen. Van een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4 is geen sprake.

Overige functies

Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Omdat het geen essentieel foerageergebied betreft is het verstoren van vleermuizen geen overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 2. Wel wordt in het kader van de zorgplicht aanbevolen om het verstoren van vleermuizen te voorkomen.

Maatregelen

Indien de werkzaamheden in de periode maart tot oktober 's avonds in de schemering en in het donker worden uitgevoerd heeft dit door het gebruik van kunstlicht een verstorend effect op vleermuizen die het plangebied gebruiken als migratieroute of foerageergebied. Verlichting rondom de sport en spel locatie dient te worden vermeden, wat betekent dat de locatie alleen bij daglicht kan worden gebruikt.

Groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel

Voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen

Binnen het plangebied bevinden zich geschikte voortplantingswateren voor zowel de groene glazenmaker als de gevlekte witsnuitlibel. Het is verboden voortplantingsplaatsen van dieren die onder het beschermingsregime habitatrichtlijn vallen te beschadigen of te vernielen (Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4).

Overige functies

Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor groene glazenmakers en gevlekte witsnuitlibellen. Het opzettelijk verstoren van deze soorten is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 2. Het verstoren van groene glazenmakers en gevlekte witsnuitlibellen moet worden voorkomen.

Maatregelen

De watergang met krabbenscheer en de aangrenzende oever moeten ongemoeid worden gelaten. Bij het uitvliegen (geflekte witsnuitlibel eind april – eind juli en groene glazenmaker eind juni – september) moeten de dieren voldoende habitat in de directe omgeving hebben. Dit kan door een brede strook langs de oevers van de watergang te laten bestaan als kruidrijk grasland. Ook wordt aanbevolen het gebied zo in te richten dat mensen die in

het gebied lopen niet bij de waterkant kunnen komen. Er worden veel honden uitgelaten in het gebied, wanneer deze te water gaan zal dit voor veel verstoring zorgen en daarmee overtreding van de Wet natuurbescherming.

Poelkikker

Voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen

Binnen het plangebied bevinden zich geschikte voortplantingswateren en rustplaatsen voor poelkikkers. Het is verboden voortplantings- en rustplaatsen van dieren die onder het beschermingsregime habitatrichtlijn vallen te beschadigen of te vernielen (Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4).

Overige functies

Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor poelkikkers. Het opzettelijk verstoren van poelkikkers is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 2. Het verstoren van poelkikkers moet worden voorkomen.

Maatregelen

De watergangen en de vijver met de aangrenzende oevers moeten ongemoeid worden gelaten, waterrecreatie en honden moeten worden geweerd (zie ook hierboven). Poelkikkers overwinteren op het land. Winterhabitat kan behouden blijven door een brede strook langs de oevers van de watergang te laten bestaan als overwinteringshabitat.

Bever en otter

Voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen

Binnen het plangebied bevinden zich geen voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen van de bever en otter. Er is geen sprake van het vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van deze soorten (Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4).

Overige functies

Het plangebied kan incidenteel worden doorkruist door de bever of otter. Het plangebied is niet geschikt- als foerageer of rustgebied. Het opzettelijk verstoren van bevers en otters is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 2. Het verstoren van bevers en otters moet worden voorkomen.

Maatregelen

Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten de werkzaamheden stil worden gelegd tot de bever of otter het gebied weer heeft verlaten.

6.3 Beschermingsregime andere soorten

Het plangebied heeft betekenis voor bunzing, das, eekhoorn, steenmarter en hermelijn (zie 5.2.3). Algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren betreffen nationaal beschermde soorten, waarvoor de provincie Groningen een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. De effecten op deze soorten worden hieronder niet in detail besproken. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

Das, eekhoorn en steenmarter

Voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen

Binnen het plangebied bevinden zich geen voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen van de das, eekhoorn en steenmarter. Er is geen sprake van het vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van deze soorten (Wnb. Art 3.10 lid 1b).

Overige functies

Het plangebied kan incidenteel gebruikt worden als foerageergebied. De aanleg en het gebruik van de sport en spel locatie kan mogelijk voor wat verstoring zorgen van passerende of foeragerende individuen. Opzettelijke verstoring is echter geen verbodsbepaling voor soorten van het '*beschermingsregime andere soorten*'. Hierdoor kunnen effecten op de das, eekhoorn en steenmarter als gevolg van het gebruik en de aanleg van de sport en spel locatie worden uitgesloten.

Maatregelen

Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht. Aan de zorgplicht kan worden voldaan door de volgende maatregelen te nemen: Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

Bunzing en hermelijn

Voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen

Als kleine marterachtigen verblijfplaatsen hebben in het plangebied, kunnen werkzaamheden in het voortplantingsseizoen (maart – september) leiden tot het vernielen van deze verblijfplaatsen en het doden van deze dieren. Dit is een overtreding van de Wnb (artikel 3.10, lid 1, onderdeel a en b). Verblijfplaatsen in het zuidelijke deel van het plangebied zijn uitgesloten. De kans op verblijfplaatsen is het grootst rond de vijvers en in het verruigde grasland aan de noordkant van het gebied. Het exact in kaart brengen van individuele rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen is niet haalbaar omdat het aanbod aan mogelijke verblijfplaatsen groot is en de holenstelsels zich onder de grond uitstrekken en meerdere toegangen kunnen hebben. Het is zinvoller om het aanbod aan verblijfplaatsen te waarborgen (zie ook maatregelen hieronder). En in deze delen van het plangebied geen werkzaamheden uit te voeren. Op deze manier is geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb (artikel 3.10, lid 1, onderdeel a en b).

Overige functies

Met name de noordwestkant van het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor kleine marterachtigen. Er van uitgaand dat de aanleg en het gebruik van de sport en spel locatie wordt beperkt tot de zuidelijke helft van het plangebied dan is er alleen verstoring van mogelijk incidenteel passerende of foeragerende individuen. Opzettelijke verstoring is echter geen verbodsbepaling voor soorten van het '*beschermingsregime andere soorten*'. Hierdoor kunnen effecten op de bunzing en hermelijn als gevolg van het gebruik en de aanleg van de sport en spel locatie worden uitgesloten.

Maatregelen

Om voldoende aanbod aan verblijfplaatsen te waarborgen wordt aanbevolen om in de noordelijke helft van het plangebied aansluitend op bestaande structuren aan de zuidwestrand, takkenrillen, houtstapels of andere plekken met schuilmogelijkheden aan te brengen zoals het laten staan van overhoekjes.

7 Beoordeling Wet natuurbescherming

7.1 Conclusie resultaten onderzoek

Functie van het plangebied

De sloten in het plangebied hebben betekenis als voortplantingswateren voor poelkikker, groene glazenmaker en de gevlekte witsnuitlibel. Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen en vogels en geschikt foerageergebied voor vleermuizen.

Volledigheid onderzoeksgegevens

De conclusies in dit rapport ten aanzien van beschermde soorten zijn gebaseerd op voldoende beschikbare en actuele informatie. Er zijn geen hiaten in kennis geconstateerd die van invloed kunnen zijn op de conclusies. De conclusies geven dan ook geen aanleiding voor vervolgonderzoek.

Reikwijdte van de ingreep

Als gevolg van de ingreep en mits aan de maatregelen wordt voldaan, worden geen permanente effecten verwacht op de voortplantings- en verblijfplaatsen van de besproken soorten.

7.2 Overtreding verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Vernielen of beschadigen nest-, rust en slaappleatsen (Wnb art. 3.1.2)

Het verstoren en vernietigen van het nest van de ooievaar moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door tijdens het broedseizoen een verstoringsafstand van 75 meter aan te houden. Ook betekent dit dat om overtreding van de Wnb te voorkomen activiteiten als sport en spel of een andere vorm van recreatie binnen een straal van 75 rondom de nestpaal niet mogelijk zijn (Figuur 6.1).

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten (van vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest) die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door (voorbereidende) (bouw)werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

Opzettelijk verstoring (Wnb art. 3.1.4)

De werkzaamheden leiden tot verstoring van de in het plangebied aanwezige vogels. De mate van verstoring is echter niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogels. Het opzettelijk verstoren van vogels is daarom niet van toepassing (Wnb art. 3.1.5).

Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn

Vernielen of beschadigen verblijfplaatsen (Wnb art. 3.5.4)

De watergangen en vijvers binnen het plangebied blijven behouden. Met de voorgestelde maatregelen blijft de functionaliteit van de watergangen en de vijver behouden. De provincie Groningen beschouwd elke fysieke aantasting van een voortplantingsplaats van beschermde soorten als een overtreding van de Wet natuurbescherming. Indien werkzaamheden aan de watergangen of de vijver plaatsvinden is naar oordeel van het bevoegd gezag een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Opzettelijk verstoring (Wnb art. 3.5.2)

Indien de watergangen en de vijver in de huidige staat behouden blijven en ontoegankelijk blijven voor honden en/of waterrecreatie is er geen sprake van opzettelijke verstoring.

Beschermingsregime andere soorten

Vernielen of beschadigen groeiplaatsen, verblijfplaatsen (Wnb art. 3.10.1)

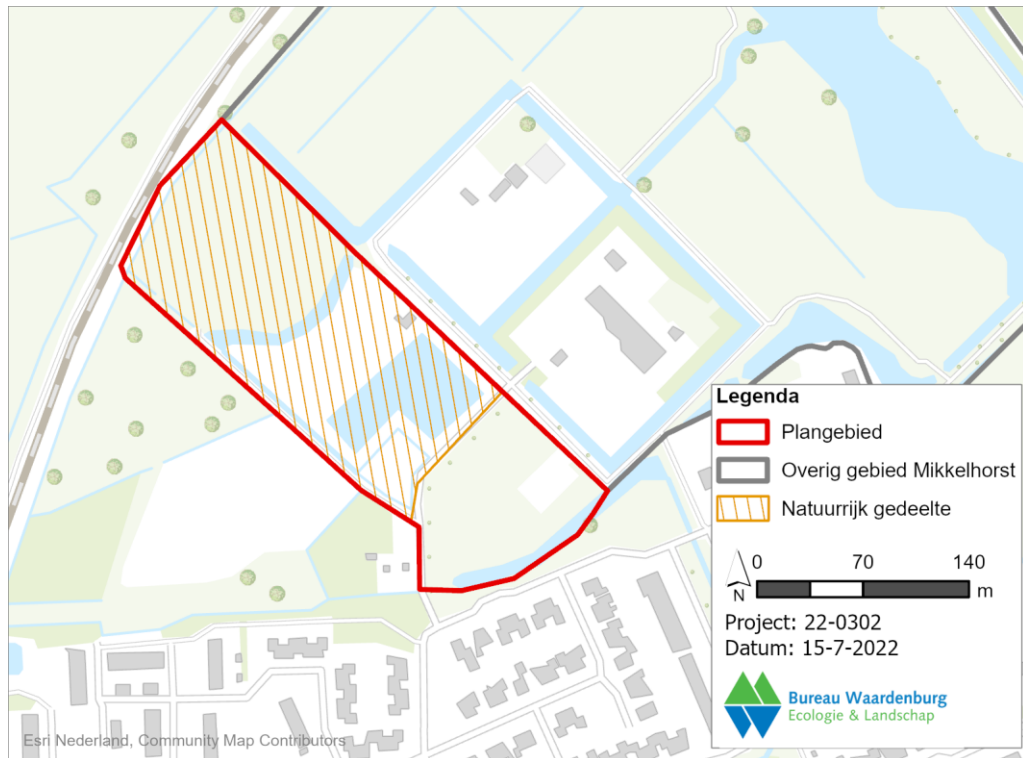
De bunzing en hermelijn kunnen verblijfplaatsen hebben in het plangebied. Wanneer buiten het voortplantingsseizoen wordt gewerkt en aan de maatregelen (paragraaf 6.3) wordt voldaan worden er geen effecten verwacht op de staat van instandhouding van deze soorten.

Vrijstelling

Het plangebied kan van belang zijn voor enkele amfibieën en kleine zoogdieren zoals verschillende muizensoorten. Dit betreft echter nationaal beschermde soorten, waarvoor de provincie Groningen een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

7.3 Ontheffingsaanvraag

Voornamelijk het noordwestelijke deel van het plangebied is van belang voor de in dit rapport besproken soorten (gearceerd gedeelte Figuur 7.1). Als gevolg van de ingreep en mits aan de genoemde maatregelen wordt voldaan, worden geen permanente effecten verwacht op de voortplantings- en verblijfplaatsen van de besproken soorten. Wanneer het niet mogelijk is om aan deze maatregelen te voldoen zal een ontheffing van de Wet natuurbescherming moeten worden aangevraagd. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is eveneens niet nodig indien de werkzaamheden worden beperkt tot het zuidelijke deel.

Figuur 7.1 Het natuurlijke gedeelte van het plangebied is geschikt voor de besproken soorten in deze rapportage.

DEEL 3

8 Houtopstanden, Natuurnetwerk Nederland

8.1 Houtopstanden

Met de ingreep worden geen houtopstanden gekapt. De regels ten aanzien van houtopstanden zoals vermeld in Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming zijn dus niet van toepassing.

8.2 Nee, tenzij toets

Het plangebied ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland. Directe effecten op de NNN zijn uit te sluiten en het toetsingskader van de NNN is niet van toepassing.

8.3 Conclusies

Aangezien uit de toetsing volgt dat negatieve effecten in het kader van de Wnb op voorhand zijn uit te sluiten wordt een toetsing aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet nodig geacht.

9 Literatuur

- Hellstedt, P., 2005. Behaviour, dynamics and ecological impact of small mustelids. (dissertatie)
Dep. of Biological and Environmental Sciences Ecology and Evolutionary Biology, University
of Helsinki. Helsinki.
- Krijgsveld KL, B Klaassen & J van der Winden, 2022. Verstoring van vogels door recreatie.
Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1
hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Milder-Mulderij G, Brochard CJE, Wiggers R, De Vries S, Van Oppen, YB 2019. Alternatief
krabbenscheerbeheer in Fryslân, Groningen en Drenthe. Interpretatie op basis van vier jaar
onderzoek op diverse locaties. Bureau Biota rapport 2020-001. In opdracht van Waterschap
Hunze en Aa's, Groninger Landschap, Gemeente Veendam & Staatsbosbeheer.
- NDFD, 2022(i). Nationale Databank Flora en Fauna: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>
- Ravon, 2022(i). Soorten: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Schepp, K.L., G.J. Berg, A.R. Balk & J.P. Doef. 2022. Ecologisch onderzoek in het gebied rond de
Mikkelhorst te Haren. Bureau Waardenburg, Haren (in prep).
- Sleeman, P, 1989. Stoats and Weasels, Polecats and Martens. Whittet Books Ltd., London 119 p.
- Todd, I, Macdonald, D.W and Tew, T.E (2004) 'The ecology of weasels (*Mustela nivalis*) on mixed
farmland in southern England.' *Biologia*, 59 (2). pp. 235-241. ISSN 1336-9563
- Twisk, P., A. van Winden, R. Lange, & A. van Diepenbeek, 2003. Zoogdieren van West-Europa,
2de druk. Uitgeverij KNNV en VZZ, Utrecht.
- Vlinderstichting, 2022(i). Vlinders: <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>
- Zoogdierverseniging, 2022(i). Zoogdiersoorten: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage I Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied

Zuidlaardermeergebied

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A021 - Roerdomp	definitief	5	=	=	C	4.12,W
A119 - Porselinhoen	definitief	15	>	>	B2	4.11,W
A295 - Rietzanger	definitief	200	=	=	C	

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A037 - Kleine zwaan	definitief	4	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A041 - Kogans	definitief	630	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A041 - Kogans	definitief	10100	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=	C	
A050 - Smient	definitief	2700	gemiddelde	Slaap- en rustplaats	=	=	C	4.11,W
A056 - Slobeend	definitief	120	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A702 - Toendrarietgans	definitief	210	gemiddelde	Slaap- en rustplaats	=	=	C	

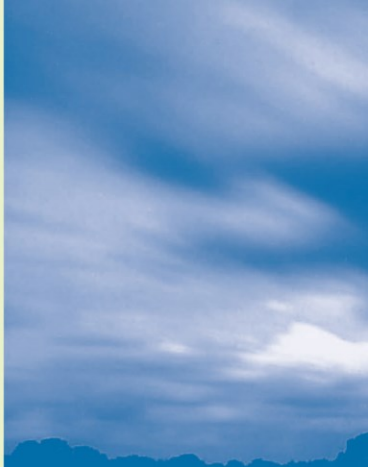
Bijlage II Effectenindicator

Zuidlaardermeergebied

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen voor gebied 'Zuidlaardermeergebied' en activiteit 'Landrecreatie'

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten					
	1	7	13	14	16	17
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Toendrarietgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- ☒ n.v.t.
- ... onbekend

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl